внесення доповнень до ч. 7 ст. 233 Кримінального процесуального кодексу України, а саме дозволити проведення огляду житла чи іншого володіння особи без її згоди та без ухвали слідчого судді у невідкладних випадках, а саме для збирання доказів у справах щодо тяжких чи особливо тяжких злочинів.

Вказана проблема є досить актуальною, адже застосування на практиці вказаної слідчої (розшукової) дії є в кожному досудовому розслідуванні. Дані зміни та доповнення до процесуального законодавства пришвидшать роботу слідчих підрозділів та ведення досудового розслідування, не порушуючи вимоги на законодавчому рівні.

Список бібліографічних посилань: 1. Кримінальний процесуальний кодекс України : закон України від 13.04.2012 № 4651-VI // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17 (дата звернення: 16.10.2019). **2.** Булейко О. Л. Участь понятих у кримінальному процесі : автореф. дис. … канд. юрид. наук : 12.00.09. Київ. 2009. 19 с. **3.** Лук'янчиков Є. Д. Методологічні засади інформаційного забезпечення розслідування злочинів : монографія. Київ, 2005. 360 с.

Одержано 20.10.2019

УДК 343.13

Вадим Сергійович МОГИЛА,
аспірант кафедри кримінального процесу
Національного університету «Одеська юридична академія»

ПОВНОВАЖЕННЯ СЛІДЧОГО СУДДІ ПІД ЧАС РОЗГЛЯДУ ТА ВИРІШЕННЯ КЛОПОТАНЬ ПРО ПРОВЕДЕННЯ СЛІДЧИХ (РОЗШУКОВИХ) ДІЙ: ЗМІСТ І КЛАСИФІКАЦІЯ

Систему слідчих (розшукових) дій, які проводяться за ухвалою слідчого судді, за чинним КПК України, становлять: допит у порядку ст. 225 КПК України, обшук, огляд житла чи іншого володіння особи, слідчий експеримент, що проводиться в житлі чи іншому володінні особи (ст. 240 КПК України), за відсутності добровільної згоди особи, яка ними володіє, залучення експерта у порядку ст. 244 КПК України. Повноваження слідчого судді при розгляді та вирішенні клопотань про проведення слідчих (розшукових) дій мають особливості, що дозволяють за різними критеріями виділити групи таких повноважень.

© Могила В. С., 2019

За предметною спрямованістю вони поділяються залежно від сутності слідчої (розшукової) дії, про проведення якої йдеться у клопотанні.

За характером впливу рішення слідчого судді на проведення слідчої (розшукової) дій повноваження слідчого судді при розгляді та вирішенні клопотань про проведення слідчих (розшукових) дій не є однорідними і можуть бути поділені на певні підгрупи. Зокрема, розгляд та вирішення клопотання у порядку ст. 225 КПК України має забезпечувальний характер, адже воно спрямоване на вирішення питання про наявність підстав для депонування доказів слідчим суддею. Специфікою цього повноваження є те, що наслідком його реалізації є самостійне виконання слідчим суддею своєї ж ухвали, що, у свою чергу, призведе до отримання показань, які, на відміну від інших показань, зможуть бути використані як докази у суді. Цей же характер має залучення експерта за клопотанням сторони захисту, зважаючи на неможливість для сторони захисту у силу обставин, передбачених ч. 1 ст. 244 КПК України іншим способом використати спеціальні знання у формі експертизи. Відмітимо при цьому, що у даному випадку слідчу (розшукову) дію частково виконує сам слідчий суддя (залучення експерта) та частково – експерт, який її проводить (проведення експертизи).

Дозвільний характер, пов'язаний із оцінкою наявних підстав для наступного провадження стороною обвинувачення слідчої (розшукової) дії, мають повноваження слідчого судді щодо розгляду та вирішення клопотання про обшук у порядку ст. 234 КПК України; розгляду та вирішення клопотання про огляд житла чи іншого володіння особи (ст. 237 КПК України); розгляду та вирішення клопотання про слідчий експеримент, що проводиться в житлі чи іншому володінні особи (ст. 240 КПК України), за відсутності добровільної згоди особи, яка ними володіє.

Легалізуючий характер мають повноваження слідчого судді з розгляду та вирішення клопотання після проникнення до житла або іншого володіння особи у порядку ст. 233 КПК України. Адже у даному випадку слідчий суддя post factum перевіряє, крім іншого, чи дійсно були наявні підстави для проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді.

За характером пізнавальної (проспективної або ретроспективної) спрямованості діяльності слід відмежовувати повноваження у аспекті оцінки фактичних підстав для майбутнього проведення слідчих (розшукових) дій, тобто можливості (її реальності) на основі наявних фактичних даних досягти мети слідчої (розшукової) дії – збирання або перевірка доказів, та спеціальної мети окремої

слідчої (розшукової) дії – наприклад, для огляду це виявлення та фіксації відомостей щодо обставин вчинення кримінального правопорушення, у даному випадку характер пізнавальної діяльності має ретроспективно-проспективний характер. Він характерний для повноважень дозвільного та забезпечуючого характеру.

У аспекті, наприклад, доказування у аспекті ч. 3 ст. 233 КПК України, як зазначено у КПК України, слідчий суддя розглядає таке клопотання згідно з вимогами статті 234 цього Кодексу, перевіряючи, крім іншого, чи дійсно були наявні підстави для проникнення до житла чи іншого володіння особи без ухвали слідчого судді. У силу специфіки клопотання про проведення обшуку у порядку ст. 233 КПК України, локальний предмет доказування має бути триелементним [1, с. 375]. У такому випадку пізнавальна спрямованість діяльності слідчого судді є ретроспективною.

За формами реалізації можливо виділити змагальну та незмагальну форми реалізації повноважень слідчого судді. За загальним правилом, форма розгляду є незмагальною, адже інша сторона не знає про подання та розгляд такого клопотання (наприклад, ч. 4 ст. 234 КПК України передбачає, що клопотання про обшук розглядається у суді в день його надходження за участю слідчого або прокурора). Про те, що можлива змагальна форма розгляду клопотання про залучення експерта, вказують положення ч. 5 ст. 244 КПК України, згідно з якою під час розгляду клопотання слідчий суддя має право за клопотанням учасників розгляду або за власною ініціативою заслухати будь-якого свідка чи дослідити будь-які матеріали, що мають значення для вирішення клопотання. Проте, повідомлення іншої сторони не обов'язкове.

За режимом розгляду клопотань повноваження можна поділити на ті, що реалізуються у відкритому судовому засіданні та ті, що реалізуються у закритому судовому засіданні.

Таким чином, повноваження слідчого судді при розгляді та вирішенні клопотань про проведення слідчих (розшукових) дій поділяються на групи за такими критеріями: предметною спрямованістю (залежно від сутності слідчої (розшукової) дії); характером впливу рішення слідчого судді на проведення слідчої (розшукової) дії; характером пізнавальної спрямованості діяльності; суб'єктом ініціації; формами реалізації; за режимом розгляду клопотань.

Список бібліографічних посилань: 1. Могила В. С. Проблемні питання визначення локального предмету доказування при розгляді слідчим суддею клопотання про проведення обшуку (ч. 3 ст. 233 КПК України) // Правове життя сучасної України : матеріали Міжнар. наук-практ. конф. (м. Одеса, 17 трав. 2019 р.) : у 2 т. Одеса : Гельветика, 2019. Т. 2. С. 373–376.

Одержано 17.10.2019